

Par IKP 2021.gada 4.ceturksnī un 2021.gadā

Neskatoties uz Covid-19 vīrusa izplatīšanos, ekonomika 2021.gadā turpināja atveseļoties

Saskaņā ar CSP publicētajiem datiem, pagājušā gada 4.ceturksnī IKP gada griezumā pieauga par 3,5% un kopumā 2021.gadā IKP palielinājās par 4,8%. Ekonomiku turpināja ietekmēt Covid-19 pandēmija un pasākumi tās ierobežošanai. Lai arī kopš pagājušā gada vidus kopumā ekonomika pārsniedz pirms pandēmijas līmeni, tomēr nozaru griezumā atgūšanās no krīzes ir ļoti atšķirīga.

Būtisks devums IKP kāpumā bija privātajam patēriņam, kas 4.ceturksnī gada griezumā pieauga par 6,5% un kopumā 2021.gadā par 4,8%. Pieaugumu veicināja gan Covid-19 ierobežojumu mazināšana, gan vidējās darba algas pieaugums un valdības atbalsta pasākumi.

Investīcijas 4.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, saruka par 1,6%, ko ietekmēja ieguldījumu samazinājums mājokļos, ēkās un būvēs. Kopumā aizvadītajā gadā bruto pamatkapitāla veidošanas apjomi palielinājās par 3%, salīdzinot ar 2020.gadu. Kāpumu noteica pieaugums ieguldījumiem mašīnās un iekārtās, kā arī intelektuālā īpašuma produktos.

Būtiski ir audzis eksports - preču un pakalpojumu eksporta apjomi 4.ceturksnī bija par 5% lielāki nekā pirms gada un kopumā 2021.gadā palielinājās par 6,2%. Preču eksports 2021.gadā pieauga par 5,9%, sasniedzot līdz šim augstāko eksporta vērtību. Galvenās eksporta preces pērn bija koks un koka izstrādājumi, elektroierīces un elektroiekārtas, mehānismi. Pakalpojumu eksports aizvadītajā gadā pieauga par 7,2%. Visvairāk tika eksportēti transporta pakalpojumi. Savukārt kritums turpinājās tūrismā, kura eksporta apjomi atpaliek gan no 2020., gan no 2019. gada līmeņa.

Kā jau iepriekš tika minēts, tad nozaru griezumā attīstības tendences aizvadītajā gadā ir bijušas ļoti atšķirīgas. Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares apjomi saruka par 6,8%, ko īpaši ietekmēja nelabvēlīgie laika apstākļi augkopības nozarē 2021. gada vasarā. Straujais būvmateriālu cenu kāpums (galvenokārt koka izstrādājumiem un metāliem) negatīvi ietekmēja būvniecības nozari, kur ražošanas apjomi 2021.gadā saruka par 6,1%. 2021.gadā kritums bija arī ēdināšanas un izmitināšanas, kā arī mākslas, izklaides un atpūtas nozarēs, ko noteica Covid-19 infekcijas ierobežojumi. Savukārt virknei citu nozaru 2021.gads ir vērtējams kā veiksmīgs. Apstrādes rūpniecības nozare, pateicoties eksporta pieaugumam, aizvadītajā gadā sasniedza 7,4% izaugsmi. Straujais pieaugums vairumtirdzniecībā ietekmēja tirdzniecības nozares apjomu kāpumu par 8,9%. Transporta un uzglabāšanas nozarē sniegto pakalpojumu apjomi palielinājās par 5,9%, galvenokārt uz uzglabāšanas un transporta palīgdarbībās sniegto pakalpojumu apjoms pieauga rēķina. IT nozares pievienotā vērtība 2021.gadā palielinājās par 11,1%, tajā skaitā datorprogrammēšanā – par 14,3%, informācijas pakalpojumu sniegšanā – par 11,7% un telekomunikāciju pakalpojumos – par 6,5%. Tāpat arī straujš pieaugums aizvadītajā gadā bija veselības aprūpes un finanšu pakalpojumu nozarēs.

“Ekonomikas attīstības rādītāji ir vērtējami pozitīvi. Neraugoties uz dažādām grūtībām, pagājušajā gadā Latvijas preču un pakalpojumu eksports ir pārsniedzis 21 miljardus eiro. Ir liels gandarījums par stabiliem izaugsmes rādītājiem apstrādes rūpniecībā, IT jomā un vairākās pakalpojumu nozarēs. Taču Krievijas un Baltkrievijas militārā agresija un iebrukums Ukrainā ir radikāli izmainījis līdzšinējo lietu kārtību. Krievija vairumam Latvijas eksportētājiem jau sen vairs nav nozīmīgs noieta tirgus, savukārt energoresursu pieejamībai ir alternatīvas, kas tiek apspriestas koordinēti ar kolēģiem ES. Īstermiņā Latvijai nav problēmu ar pieejamajiem energoresursiem, t.sk. degvielu un dabasgāzi. Savukārt tiem Latvijas uzņēmējiem, kam līdz šim Krievija vai Baltkrievija bija izejvielu ieguves vai produkcijas noieta tirgus pēc iespējas ātrāk ir jāmeklē risinājumi jaunām piegādes ķēdēm un jauniem eksporta tirgiem”, norāda ekonomikas ministrs Jānis Vitenbergs.

Krievijas un Baltkrievijas agresija Ukrainā ir radījusi sen nepieredzētu ģeopolitisko spriedzi reģionā, kas nenoliedzami samazinās Latvijas ekonomikas pieauguma tempus, bet ne izaugsmi.

